

Un dia, quan ja era gran, al vestíbul d'un lloc públic, un home se'm va acostar. Es va donar a conèixer i em va dir: "Us conec des de sempre. Tothom diu que éreu bonica de jove, vinc a dir-vos que per a mi sou més bonica ara que de jove, m'agradava menys el seu rostre de noia que aquest que teniu ara, devastat".

Penso sovint en aquesta imatge que sols jo veig encara i de la qual no n'he parlat mai. Sempre és allí en el mateix silenci, sorprenent. De totes és la que més em plau de mi mateixa, en la que em reconec, la que m'enciso.

Molt aviat a la meua vida ja va ser massa tard. A divuit anys ja era massa tard. Entre els divuit i els vint-i-cinc anys el meu rostre va emprendre una direcció imprevista. Als

divuit anys vaig envellir. No sé pas si a tothom li passa el mateix, mai no ho he preguntat. Crec que m'han parlat d'aquesta empenta del temps que et colpeix alguna vegada quan travesses els anys més joves, els més celebrats de la vida. Aquest envelliment va ser brutal. Vaig veure com s'apoderava de les meves faccions una a una, com canviava la relació que hi havia entre elles, com engrandia els ulls, com feia la mirada més trista, la boca més definitiva, senyalava el front amb esquerdes profundes. En comptes d'esglaiar-me vaig veure com tenia lloc aquest envelliment del meu rostre amb l'interès que hauria esmerçat, per exemple, al llarg d'una lectura. També sabia que no anava errada, que un dia s'alentiria i prendria el seu curs normal. Les persones que m'havien conegut als disset anys, quan el meu viatge a França, es van impressionar en tornar-me a veure, dos anys després, als dinou anys. Aquell rostre nou l'he conservat. Ha estat el meu rostre. Encara ha envellit més, és clar, però relativament menys del que li pertocava. Tinc un rostre esquinçat per arruges seques i profundes, amb la pell decrepita. No s'ha esfondrat com certs rostres de faccions fines, ha mantingut els mateixos contorns però s'ha destruït la seva matèria. Jo tinc un rostre destruït.

Em vaig girar segurament per curiositat.
Però, a més de la curiositat, vaig poder tenir altres motius.
Em vaig girar per recança d'una gribella de plata.
Per descuit, mentre em cordava la corretja de la sandàlia.
Per no haver de continuar mirant el clatell virtuós del meu marit, Lot.
Per la certesa sobtada que, si moria, ell ni tans sols s'ahuria aturat.
Per la desobediència dels submisos.
En parar l'orella i sentir que ens empaitaven.
Sobtada pel silenci, amb l'esperança que Déu s'havia repensat.
Les nostres dues filles desapareixien ja darrere el cim del turó.
Vaig notar el pes de la vellesa. De l'allunyament.
De la vanitat d'una vida errant. De la somnolència.
Em vaig girar en deixar el farcell a terra.
En vaig girar per la por de no saber on posar el peu.
En el meu camí havien aparegut escurçons, aranyes, rates de camp i pollets de voltor.
Allò ja no era ni bo ni dolent: senzillament, tota cuca viva s'arrossegava i saltava en una munió que feia pànic.
Em vaig girar per una sensació de solitud.
Per la vergonya de fugir d'amagat.
Pel desig de cridar, de tornar.
O potser tot just quan es va aixecar un vent que em va desfer els cabells i em va tirar la roba amunt.
Em va fer la impressió que ho veien des de les muralles de Sodoma i esclafien, una vegada i una altra, un riure sonor.
Em vaig girar de la ràbia.
Per sadollar-me de la seva enorme ruïna.
Em vaig girar per tots els motius suara esmentats.
Em vaig girar no pas per pròpia voluntat.
Va ser un roc que va caure, sorollant sota meu.
Va ser una esclatxa, que em va barrar el pas de sobte, arran de la qual saltironava una llebre, dreçada sobre les anques.
I en aquell moment totes dues vam mirar cap enrere.
No, no. Jo no vaig deixar de córrer,
d'arrossegar-me, de giravoltar,
fins que una foscor no es va desplomar del cel,
i amb ella una sorrera calenta i un plujam d'aus mortes.
Per la manca d'alé, em vaig cabdellar moltes vegades.
Si algú m'hagués vist, hauria cregut que ballava.
No està exclòs que no tingués els ulls oberts.
És possible que caigués de cara a la ciutat.

Wisława Szymborska

Tanta mansedumbre
Clarice Linspector

Pues en la hora oscura, tal vez la más oscura, en pleno día, ocurrió esa cosa que no quiero siquiera intentar definir. En pleno día era noche, y esa cosa que no quiero todavía definir es una luz tranquila dentro de mí, y la llamaría alegría, alegría mansa. Estoy un poco desorientada como si me hubieran arrancado el corazón, y en lugar de él estuviera ahora la súbita ausencia, una ausencia casi palpable de lo que antes era un órgano bañado de oscuridad, de dolor. No estoy sintiendo nada. Pero es lo contrario del sopor. Es un modo más leve y más silencioso de existir.

Pero también estoy inquieta. Yo estaba organizada para consolarme de la angustia y del dolor. Pero cómo es que me arreglo con esa simple y tranquila alegría. Es que no estoy acostumbrada a no necesitar de mi propio consuelo. La palabra consuelo me llegó sin sentir, y no lo noté, y cuando fui a buscarla, ella se había transformado ya en carne y espíritu, ya no existía más como pensamiento.

Voy entonces a la ventana, está lloviendo mucho. Por hábito estoy buscando en la lluvia lo que en otro momento me serviría de consuelo. Pero no tengo dolor que consolar.

Ah, lo sé. Ahora estoy buscando en la lluvia una alegría tan grande que se torne aguda, y que me ponga en contacto con una agudeza que se parezca a la agudeza del dolor. Pero es una búsqueda inútil. Estoy frente a la ventana y sólo ocurre eso: veo con ojos benéficos la lluvia, y la lluvia me ve de acuerdo conmigo. Ambas estamos ocupadas en fluir. ¿Cuánto durará mi estado? Percibo que, con esta pregunta, estoy palpando mi pulso para sentir dónde está el latir dolorido de antes. Y veo que no está el latido de dolor.

Sólo eso: llueve y estoy mirando la lluvia. Qué simplicidad. Nunca creí que el mundo y yo llegaríamos a este punto de acuerdo. La lluvia cae no porque me necesite, y yo la miro no porque necesite de ella. Pero nosotras estamos tan juntas como el agua de lluvia está ligada a la lluvia. Y no estoy agradeciendo nada. Si, después de nacer, no hubiera tomado involuntaria y forzadamente el camino que tomé, yo habría sido siempre lo que realmente estoy siendo: una campesina que está en un campo donde llueve. Sin siquiera dar las gracias a Dios o a la naturaleza. La lluvia tampoco da las gracias. No hay nada que agradecer por haberse transformado en otra. Soy una mujer, soy una persona, soy una atención, soy un cuerpo mirando por la ventana. Del mismo modo, la lluvia no está agradecida por no ser una piedra. Ella es la lluvia. Tal vez sea eso lo que se podría llamar estar vivo. No es más que esto, sólo esto: vivo. Y sólo vivo de una alegría mansa.

ARBOLLES EN INVIERNO

Algunas mujeres se casan con casas
Es otra especie de piel; tiene un corazón
una boca, un hígado y movimientos de intestino.
Las paredes son estables y rosadas. —
Mirad como se pasa todo el día hincada de rodillas
lavándose fielmente.
Los hombres penetran a la fuerza, retrocediendo como Jonás
dentro de sus opulentas madres.
Una mujer es su propia madre.
Eso es lo más importante!

Las húmedas tintas del amanecer se diluyen en su azul.

Con su secante de niebla los árboles

semejant un dibujo botánico —

recuerdos que surgen, anillo sobre anillo,

una sucesión de bodas.

Sin saber de abortos ni rencores,

más fieles que las mujeres,

!se siembran con tan poco esfuerzo!

Saboreando los vientos, que no tienen raíces,

inmersos en la historia —

repletos de alas, pura espiritualidad.

Así, son Ledas. *

!Oh! madre de las hojas y la dulzura

?quiénes son estas imágenes de la Piedad?

Las sombras de las palomas con su salmódia, que nada alivia.